

КРОЗ ЈЕДНУ ЗБИРКУ НОВИЈИХ АКАТА ЦАРИГРАДСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ О ЊЕНИМ ЕПАРХИЈАМА.

Реч је о богатој и важној збирци „Ἐπαρχιακὰ Ἔκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, Собрание Документовъ относящихся къ исторіи епархії Константинопольской церкви отъ 2-ой половины XV вѣка до настоящаго времени,“ издао познати руски црквени историчар, професор И. И. Соколов, Петроград 1915; 278+XVI стр. 8⁰/o. Од 120 докумената, мањом неиздатих, које она садржи, већина су званичне листине — саборне или не — самих тадањих цариградских патријараха, и то о разним епархијским предметима; напр. о оснивању нових епархија, о подизању епископија и архијепископија на степен митрополија, о уздизању митрополија на виши ранг у службеној ранглисти владичанских столица цариградске цркве, о даровању нових титула митрополитима; о спајању, деоби, повећању или смањењу епархија; о положају патријаршијских егзархија. Сем тога, ту су и неколике ранглисте и спискови епархија зависних од цариградског патријаршијског престола. Од свих тих аката најстарији је од прилике из 1490 г., а најмлађи од марта 1913 г. Од оних који су ту први пут објављени, већина их је (102) преписана из самог патријаршијског архива у Цариграду; а остали са других страна, као напр. из рукописаја јерусалимске патријаршијске библиотеке (13) и т. д. Збирка је спремљена као додатак 2-гој свесци дела. „Константинопольская церковь въ XIX вѣкѣ“ од истога научника; али је пуштена и засебно под горњим насловом. На крају је регистар особних имена (не баш

¹ G. Beer, Pesachim (Ostern), Text, Übersetzung und Erklärung. Die Mischna, Text, Übersetzung und ausführliche Erklärung mit eingehender geschichtlichen und sprachlichen Einleitungen, herausgegeben von Prof. D. Dr. G. Beer und Prof. D. O. Holtzmann, Giessen 1912.

најпотпунији), хронолошки списак свих докумената збирке и списак штампарских грешака (доста многобројних).

У горњој збирци докумената има нешто грађе и о епархијама Пећске патријаршије, а и о епархијама Охридске архијепископије; али, дабогме, тек у документима из времена после 1766/7. г. Јер, као што је познато, тек од тадашњег укидања прво Пећске, па онда и Охридске, самосталне цркве, потпадају њихове епархије под цариградску патријаршију. Ево каква је та грађа: у синодским патријаршијским решењима донесеним од тог времена, а објављеним у реченој збирци, наилазимо често потписане, сем грчких митрополита, и поједине митрополите епархија које су некад биле под Пећским патријархом или под Охридским архијепископом; јер су од 1766/7. г. па на овамо и ти митрополити узимани у синод цариградске патријаршије. По нека пак од тих синодалних одлука тиче се цела ове или оне епархије која је раније зависила од Пећског патријарха или од Охридског архијепископа. Напослетку, и у ранглистама и списковима епархија цариградске цркве, штампаним у горњој збирци, а састављеним после 1766/7. г., набрајају се, поред осталих, и некадашње епархије Пећског патријарха или Охридског архијепископа. Пошто је код нас збирка професора Соколова остала непозната, а и пошто се она састоји из грчких текстова, тако да се код нас ретко ко може њоме служити; саопштавам овде из ње све што се односи бар на оне од епархија Пећске патријаршије и Охридске архијепископије, које се налазе у саставу данашње српске патријаршије и наше краљевине Југославије. Грађу пак за остале од тих епархија, као и за епископију Польјанску (Дојранску) потчињену митрополији Солунској, остављам на страну, пошто мислим да је то за нас од мањег интереса.

Документаш бр. VII. (Стр. 15—16). XVI-ти век. Каталог само оних митрополија цариградске цркве, које су у то доба још имале потчињених својих епископија. (Из Номоканона XVII-ог века у библиотеци Св. Ђорђа Перистереота код Трапезунта). Као што се по себи разуме, у овом каталогу из XVI-ог века још се не набраја ни једна митрополија ни Пећске патријаршије ни Охридске архијепископије. Али се, дабогме, у њему наводи бугарска Трновска митрополија (а и њена прва по реду епископија Червенска, док је за остале остављено празно место).

Док. Бр. XV. (Стр. 49—53). Год. 1803, јуни. Синодална сигилија патријарха Калиника V о сједињењу епископије Јеромериске и Парамитиске (Епир) у једну епархију. Међу синодалним митрополитима који су потписани на овој сигилији, налази се — као последњи — митрополит Пелагониски (то јест Битољски) Нектарије („Ο Πελαγονίας Νεκτάριος“).

Док. Бр. XVII. (Стр. 58—60). Год. 1808, јуни, индикт XI. Синодални акт патријарха Григорија V о самосталности патријаршије егзархије Мецова (у Епиру). Међу синодским митрополитима потписаним на овом акту, видимо — и то као последњег — митрополита Босанског Калинича („Ο Μπόσνιας Καλλίνικος“).

Док. Бр. XXIII. (Стр. 72—74). Год. 1815. Том патријарха Кирила VI и синода о спајању митрополије Нишке и архијепископије Нишавске (то јест Пиротске) у једну епархију, под митрополитом Нишким Мелетијем. Између осталог, слика и стање ових епархија после слома нашег првог устанка, као и држање цариградске патријаршије и њених тамошњих архијереја у тим приликама. Међу синодалним митрополитима, потписницима овог акта, претпоследњи је митрополит Скопски Антим, а последњи — горепоменути митрополит Босански Калиник („Ο Σκοπίων Ανθίμος. — Ο Πόσνιας Καλλίνικος“). Акт у преводу гласи:

„Кирил по милости Божијој архијепископ Константино-поља Новога Рима и васељенски патријарх.

Као год што медицина састављањем простога у сложено често даје болесницима оздрављење и чини опет снажним и природним кретање преће ослабелих и на ногама несигурних тела, тако и највиша управа на пољу духовне науке, сједињавањем двеју оделитих области и стављањем њиховим под канонску власт једног и истог епископа, често спасава стање православних делова Цркве и прави складним и паметним вођење епархија, примењујући према прилици подесан и згодан лек. Јер, да се предузима све и сва за стваралачки рад и за добру опрему онога што је створено, баш на то и изречна апостолска реч тера и побуђује оне који су се опасали црквеном влашћу и по божанском се мигу примили старања о христо-

именом народу. Оваквим поступком и леком сматрамо за дужност да се послужимо и према ниже означеним двема епархијама, то јест Нишкој и Нишавској, које зависе од нашег светог ватсљенског престола. Одељене, дакле, будући од увек, оне су се налазиле под канонском влашћу два архијереја, и прва је од њих, као митрополија по достојанству, имала свог властитог митрополита, док је она друга била од увек засебна целина присаједињена светој митрополији Софиској, тако да је њом стално управљао митрополит Софиски; но после је отргнута од ње, па је уздигнута на достојанство архијепископске столице, те је, добивши тај положај архијепископије по-одавна, имала свог властитог архијепископа; а поглавари обеју тих епархија бирани су црковно и постављани канонски у свакој од њих; и тако су оне провеле свака под одвојеном управом све до сад. Али, она прва је због несрећа које је тамо донело наше време, као и због силне навале оних неподношљивих и свима познатих напасника, готово сасвим опустела, те се показала немоћном и за најнужније издржавање свога поглавара; а света архијепископија Нишавска, ма да је за то кадра, и ма да је или мало или ни мало захваћена оним несрећним приликама, ипак је запала у велику незгоду, због прекорног живота и због разузданог и сасвим неприличног владања садашњег њеног архијереја Самуила. Стога, расправљајући о њима синодално и желећи да све то поправимо применом згоднога лека, нашли смо за неопходно да те две епархије ујединимо и да их ставимо под једну и исту власт архијереја који је канонски руководитељ оне прве, то јест свете митрополије Нишке — дакле, под нашега у Светом Духу љубљеног брата и саслужбеника Господина Мелетија — дајући тим на обострану потпору изведеним сједињењем снагу и помоћ оној од њих која је немоћна и која се налази у беди, а с друге стране хотећи да томе нашем сабрату доделимо награду и плату за његове верне и одличне услуге Христовој Великој Цркви и овој царевини, као и за преданост и успех у пословима на које је тамо био одређен, о чему је са задовољством пуним похвала сазнала висока и моћна царска влада, и што је у очима свију изгледало достојно овакве награде; а све то чинимо у доброј нади да ће он с Божијом помоћу не само словесну паству речених епархија удостојити очинске неге и утеше, него и да ће саме те епархије направити с временом

угледним и зависти вредним, по примеру јеванђелског верног и мудрог домаћина. Према томе, пишемо и решавамо саборно са присутнима око нас високопреосвећеним и пречасним архијерејима, нашом у Светом Духу љубљеном браћом и саслужбеницима, да горепоменути Самуило који је у епархији Нишавској наопако архијерејствовао све до сад, остане од ње сасвим удаљен и отуђен, и да никакве уопште нема са њом везе ни односа ни основа за поглаварство и господарење; а она да остане сједињена са светом митрополијом Нишком и припојена њој заједно са свима својим поседима, стварима и завештањима, како покретним тако и непокретним, тако да тамо од сад па у будуће постоји, и да се од свију признаје, само једна једина епархија, која ће стајати по господарством садашњег њеног поглавара, високопреосвећеног митрополита Нишког и Нишавског, пречасног, и егзарха доње Мезије, у Светом Духу љубљеног нашег брата и саслужбеника Господина Мелетија, и којом ће канонски руководити и располагати његово високопреосвещенство тај митрополит. Он је, дакле, властан пасти тамошње словесно стадо, спасилачки га водити путевима јеванђелске благодати, благосиљати га и свештати га, и све архијерејске дужности тамо вршити, које обухвата служба његовог положаја, па и постављање часног сапрестолника, убирајући и примајући неумањено и неокрњено све припадајуће му принадлежности и приходе, како главне тако и споредне. Од своје пак стране, дужни су и сви хришћани — свештеници и световњаци — у самој епархији Нишавској, онако исто као и у епархији Нишкој, од сад па у будуће признавати његово високопреосвещенство као свога правог и законитог архијереја и поглавара, бити му послушни и покоравати му се, и давати му послушно и радо принадлежности које му припадају; а нико му се не сме ни најмање одупирати или противречити му; иначе га чека казна неопростиљивог проклетства и неразрешивог одлучења од Господа Бога сведржитеља. Ово је решено и утврђено синодски. За доказ и вечној сигурност свега тога издат је и овај наш патријаршијски и синодални том, и, пошто би заведен у свету књигу листинâ, предан је поменутом високопреосвећеном митрополиту Нишком и Нишавском, пречасном, и егзарху доње Мезије, нашем у Светом Духу љубљеном брату и саслужбенику Господину Мелетију.

1815.

Патријарха Константинопољског решење.

Ефески Дионисије. — Ираклиски Мелетије. — Кизички Константије. — Никејски Јоаниције. — Дерконски Григорије. — Паронаксиски — Скопски Антим. — Босански Калиник.“

Исп. доцније документе Бр. LXIX од 1846, Бр. LXX од 1847 г. и Бр. LXXIV од 1862 г., у којима се епархије Нишка и Нишавска опет наводе свака за себе, по чему изгледа као да су не много после 1815 г. поново растављене једна од друге.

Док. Бр. XXIV. (Стр. 75—76). Год. 1818, фебруар, индикт VI. Синодални акт истог патријарха Кирила VI о подизању епископије Триполице у Пелопонезу, раније патријаршијске егзархије, на степен митрополије, и о присаједињењу к њој епископије Амикла. И овај је акт, заједно с другим митрополитима, члановима синода, потписао напред поменути митрополит Скопски Антим (»Ο Σκολείων Ἀνθιμός«), и то као трећи од краја. А као последњи, потписао га је митрополит Дебарски Доситеј (»Ο Δεβρῶν Δοσίθεος«).

Док. Бр. XXV. (Стр. 76—79). Год. 1818, фебруар, индикт VI. Синодална сигилија истог патријарха Кирила VI о присаједињењу егзархије Мецова ка тамошњој грчкој школи. И ту је, на истом месту као и у претходном акту, потписан речени митрополит Скопски Антим (»Ο Σκολείων Ἀνθιμός«).

Док. Бр. XXVIII. (Стр. 83—85). Год. 1824, мај, индикт XII. Синодална листина патријарха Антима III о унапређењу архијепископије Прикониса за митрополију и о одликовању митрополита Козме и његових наследника титулом „пречасни, и егзарх целе Пропониде“. Међу осталим синодалним митрополитима, потписницима ове листине, налазимо — као претпоследњег — митрополита Пелагониског (то јест Битољског) Јосифа (»Ο Πελαγωνείας Ἰωσήφ«).

Док. Бр. XXIX. (Стр. 85—87). Год. 1824, мај, индикт XII. Посланица истог патријарха Антима III и синода свештенству и народу епархије Прикониса поводом њеног унапређења за митрополију. И ту је, заједно с осталим синодалима, потписан — или као последњи — тај исти митрополит Пелагониски Јосиф (»Ο Πελαγωνείας Ἰωσήφ«).

Док. Бр. XXXI. (Стр. 89—91). Год. 1828, марта 10-ог. Синодална посланица патријарха Агатангела митрополиту Корчанском Висариону поводом присаједињења архијепископије Погонијанске ка митрополији Корчанској (Епир), под његовом влашћу. Заједно с осталим синодалима, потписан је ту — као последњи — и митрополит Дебарски Григорије (»Ο Δεβρῶν Γρηγόριος«).

Док. Бр. XXXII. (Стр. 91—93). Год. 1828, март, индикт I. Синодално писмо истог патријарха Агатангела свештенству и народу Погонијанске архијепископије поводом њеног сједињења са митрополијом Корчанском. И ту је, као последњи и од синодалних митрополита, потписан исти митрополит Дебарски Григорије (»Ο Δεβρῶν Γρηγόριος«).

Док. Бр. XLV. (Стр. 113—114). Год. 1835, мај. Листина патријарха Константија II о повишењу ранга митрополије Преспанско - Лихнидске (то јест Преспе и Охрида) у ранглисти епархија цариградске цркве. У акту се каже да се дугогодишњем митрополиту Преспе и Лихнида, Калинику, због његових врлина, због заслуга му за Цркву и за саму његову епархију, као и због побожности тамошњег народа, повишива ранг тако, да од сад па на даље заузима место одмах после митрополита Мелничког (Македонија); с тим да то важи и за Калиникове наследнике. Акт је готово сасвим равногласан са идућим.

Док. Бр. XLVI. (Стр. 114—115). Год. 1835, мај. Листина истог патријарха Константија II о повишењу ранга митрополији Босне и Сарајева, то јест тамошњем митрополиту Венијамину и његовим наследницима, у ранглисти епархија цариградске цркве. Акт у преводу гласи:

„Листина о унапређењу митрополије Босне и Сарајева у ранглисти.

Наша света Црква, додуше, учи да су у погледу на натприродну силу тајне сви архијереји један другом једнаки, те не би било благочестиво ни рећи ни мислити да је од те божанствене сile једноме дато више, а другоме мање. Међутим, божанствени и свети оци, старавући се о својим наследницима, не само што су им, да ови не би ни због чега постали један другом непријатељи, одредили области, него су им и рангове и степене утврдили. Али, сила тајне је божанска ствар, те увек

остаје истоветна у архијерејима; док су области и рангови људске ствари, те се код њих очитују и у старим и у нашим временима, и то било због тамо настањених хришћана, било због самих тамошњих архијереја, час овакве час онакве промене, као што се за то могу видети многобројни примери и у старим црквеним ранглистама, и у садашњој приручној нам ранглисти владика. Пошто се, дакле, и врховни јерарх свете митрополије Босанске и Сарајевске, наш у Светом Духу љубљени и драги брат и саслужбеник Господин Венијамин — човек не само иначе побожан и украшен архијерејским преимућствима, него и дугогодишњи духовни предводник те епархије — показао да је у вољи не само Христовој Цркви због своје неодступне покорности и вршења свих дужности наспрам ње, него и целој својој, духовно потчињеној му, словесној пасти, којој је многоструко користио, заштићавао је и своју душу за њу давао као јеванђелски пастир; пошто, шта више, и сад кад се бави овде у престоници, не престаје помагати нам, и ревносно запињати, у црквеним пословима који нам наиђу; то смо нашли за сходно да тој његовој епархији и митрополији, која се поред осталог, истиче и својим побожним народом, дигнемо ранг испред неких других, а и његово високопреосвештенство да почествујемо како личи црквеној штедроти; те стога одређујемо да он у будуће има ранг после митрополита Писидиског; чиме не заводимо никакву нову праксу, него само одржавамо стари обичај, као што је то показано напред. Тога ради пишемо и решавамо саборно са присутнима око нас високопреосвештеним и пречасним архијерејима, нашом у Светом Духу љубљеном браћом и саслужбеницима, да речени високопреосвештени митрополит Босне и Сарајева, пречасни, и егзарх целе Далмације, наш у Светом Духу љубљени брат и саслужбеник Господин Венијамин, има од сад па на даље седиште и стајалиште одмах после митрополита Писидиског, и да, кад се случајно налази у престоници, заузима, на црквеним скуповима и заједничким стајањима, место испред осталих митрополита чији је степен нижи од реченога; а и његовим ће наследницима остати да, почевши од његовог преосвештенства, уживају част овог унапређења. За доказ тога је издата и ова наша црквена и извршни листина.

1835, месеца маја

„Патријарха Константинопольског решење“.

Док. Бр. XLVII. (Стр. 115—116). Год. 1835, новембар. Синодална листина патријарха Григорија VI, којом се митрополиту Касандре Јакову даје титула „пречасни и егзарх залива Термаичког“ (то јест Солунског). Међу синодалним митрополитима, потписаним на овом акту, претпоследњи је митрополит Херцеговачки Јосиф (‘Ο Ἐρσεκίου Ἰωσήφ’), а последњи је митрополит Босански Амвросије („Ο Πόσνας Ἀμβρόσιος“).

Док. Бр. XLVIII. (стр. 117—118). Год. 1836, август, индикт IX. Синодална листина истог патријарха Григорија VI, којом се митрополији Пелагониској — односно њеном тадашњем митрополиту Герасиму и његовим наследницима — подиже ранг, тако да она од сад долази одмах иза митрополије Прусе (Брусе у Малој Азији). Разлог је с једне стране у томе, што је седиште митрополије Пелагониске, град Битољ, постао многољудан, врло напредан, и политички веома важан, јер је ту столица гувернера Румелиске области; а с друге стране и у томе, што је митрополит Герасим, ма да је тек од скора поглавар те епархије, стекао и за своју епархију и за цариградску цркву великих заслуга, тако да је потпуно заслужио ово унапређење. Акт гласи слично као и Бр. XLVI.

Док. Бр. XLIX. (Стр. 118-119). Год. 1838, априла 11-ог Синодална листина истог патријарха Григорија VI, којом се архијепископија острва Коса подиже на степен митрополије, а тамошњем митрополиту Кирилу даје се титула „пречасни и егзарх Кикладских острва“. Последњи међу синодалним митрополитима, потписаним на овом акту, је митрополит Рашкопризренски Герман („Ο Ράσκοπρεσβένης Γερμανός“).

Док. Бр. L. (Стр. 119-120). Год. 1838. април, индикт XI. Синодални том истог патријарха Григорија VI о присаједињењу острва Астипалеје к епископији Лерниској. Међу синодалним митрополитима, потписницима овог акта, налазимо као претпоследњег, митрополита Скопског Гаврила („Ο Σκοπίων Γαβριήλ“), а као последњег, горепоменутог митрополита Рашкопризренског Германа („Ο Ράσκοπρεσβένης Γερμανός“).

Док. Бр. LXVI. (Стр. 139). Год. 1846, август, индикт IV. Синодална листина патријарха Антима VI, којом се новопо-

стављеном митрополиту Струмичком Антиму и његовим наследницима подарује титула пречни и егзарх бугарске Македоније“.

Док. Бр. LXIX. (Стр. 142-146). Год. 1846, августа 23-ћег. Каталог митрополија и епископија цариградске цркве и њихових уплате за дуг грчке народне школе у Куручесми (на европској страни Босфора). На челу каталога пише: „Патријарх Константинопољски потврђује“, и затим горњи датум; а на крају су се потписали синодални митрополити, од којих је последњи: Струмички Антим („Ο Στρωμνίτζης “Ανθιμος) Међу приложницима су и ови, са овим прилозима: гроша 2700 митрополит Пелагониски (Битољски); гроша 4000 митрополит Босански; гроша 2500 митрополит Преспанско-Охридски (пише само „Преспанска“); гроша 1500 митрополит Нишки; гроша 3750 митрополит Скопски; гроша 1500 митрополит Зворнички; гроша 1500 митрополит Рашкопризренски; гроша 3000 архијереј Нишавски; гроша 2700 митрополит Струмички; гроша 600 митрополит Дебарски; гроша 2000 митрополит Херцеговачки (»Ἐρσεκίου«); гроша 750 митрополит Велешки („Велебоў“).

Док. Бр. LXX. (Стр. 146-147). Год. 1847, април. Каталог митрополија цариградске цркве, подељених на седници патријарха Антима и синода у четири класе према суми патријарховог новчића коју свака од њих плаћа. У I класу спадају поред осталих и Пелагониска (ранг јој је одмах иза Прусе или Брусе), Босанска, Скопска и Струмичка (последња у овој класи). У II су класи, сем разних других, и Преспанско-Охридска (пише само „Преспанска“), Нишка (одмах иза Преспанско-Охридске), Нишавска (одмах иза Нишке). У III класи имамо, поред других, и Рашкопризренску, Велешку, Зворничку, Херцеговачку. А у IV класи, сем разних других, и Дебарску.

Док. Бр. LXXI. (Стр. 147-149). Год. 1849, октобар. Синодална листина патријарха Антима VI којом се новонаимено-ваном митрополиту и проједру Дијимотиха Дијонисију даје — и то само њему, а не и његовим наследницима — ранг одмах иза митрополита Прусе (Брусе). Од синодалних митрополита,

потписаних на овом акту, претпоследњи је митрополит Рашкопризренски Паргеније („Ο Ραβκοπρεόπρεπης Παρθένιος“).

Док. Бр. LXXIII. (Стр. 150—151). Год. 1860, фебруара 25-ог. Посланица патријарха Кирила VII и синода митрополиту Критском Дионисију о одвајању епископије Кисама и Селина од епископије Кидониске. Међу синодалима, потписницима овог акта, видимо, као последњег, митрополита Зворничког Агатангела („Ο Σβορνικίου Αγαθάγγελος“).

Док. Бр. LXXIV. (Стр. 151—156). Год. 1862, јануар, индикт V. Званична ранглиста архијерејских престола цариградске цркве, утврђена од патријарха Јоакима и синода. Међу синодалима, потписницима овога каталога, налазимо и: митрополита Струмичког Јеротеја („Ο Στρωμνίτης Ιερόθεος“) и митрополита Зворничког Дионисија („Ο Σβορνικίου Διονύσιος“). Потписали су се један за другим. У самом каталогу, наводе се између осталих: као 15-ти по рангу (одмах иза митрополита Прусе или Брусе), митрополит Пелагониски, пречасни, и егзарх горње Македоније; као 20-и, митрополит Босански, пречасни, и егзарх целе Далмације; као 53-и митрополит Скопски, пречасни, и егзарх доње Мезије; као 55-ти, митрополит Рашкопризренски, пречасни, и егзарх горње Мезије; као 57-и, митрополит Херцеговачки (Ερσεκίου), пречасни, и егзарх горње Мезије; као 62-ги, митрополит Струмички и Тиверијупольски, пречасни, и егзарх бугарске Македоније; као 63-и, митрополит Нишки, пречасни, и егзарх доње Мезије; као 65-ти, Нишавски, и пречасни; као 67-и, митрополит Зворнички, пречасни, и егзарх Далмације; као 69-и, митрополит Преспанско-Охридски, и пречасни; као 70-и, митрополит Дебарски, и пречасни; као 82-ги, митрополит Велешки, и пречасни.

Док. Бр. LXXV. (Стр. 156—157). Год. 1860, новембра 20-ог. Посланица патријарха Јоакима II митрополиту Дебарском Генадију, који је радо одлазио у туђе епархије (напр. у Битољ), а није за то тражио ни допуштење од тамошњих архијереја, да престане стим одсуство-

вањима, већ да себи подигне у својој епархији сталан владичански двор, па да тамо живи, старајући се о народу своје епархије.

Док. Бр. LXXVI. (Стр. 157—159). Год. 1860, новембра 20-ог. Синодална посланица истог патријарха Јоакима II хришћанима Дебарске епархије, да подигну свом митрополиту Генадију владичански двор, како би му омогућили сталан боравак међу њима, а и како би Дебарска епархија престала бити једина, која нема архијерејског двора. Међу синодалима који су потписали овај акт, видимо и: митрополита Босанског Игнatiјa („Ο Πόσνας Ἰγνάτιος“); а, као последњег потписника, митрополита Зворничког Агатангела („Ο Σβορνίκιον Ἀγαθάγγελος“).

Док. Бр. LXXVII. (Стр. 160—162). Год. 1863, мај, индикт VI. Синодални том истог патријарха Јоакима II о издавању епархије Веле из састава митрополије Јањинске, с тим да се она од сад зове епископија Веле и Конице, али да буде и даље под митрополитом Јањинским. Међу синодалима који су се ту потписали, видимо и митрополита Рашкопризренског Мелетија („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXVIII. (Стр. 162—166). Год. 1863, мај, индикт VI. Синодални том истог патријарха Јоакима II о укидању митрополије Погонијанске. И ту је, као један од синодала, потписан поменути митрополит Рашкопризренски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXIX. (Стр. 167—168). Год. 1863, мај, индикт VI. Синодална листина истог патријарха Јоакима II о присаједињењу патријаршијске егзархије Трикерске ка митрополији Димитријадској (Тесалија). И ту се, међу потписаним синодалима, опет налази речени митрополит Рашкопризренски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXX. (Стр. 168—170). Год. 1863, маја 25-ог. Синодална посланица истог патријарха Јоакима II хришћанима Трикерским о укидању те патријаршијске егзархије. Међу потписаним синодалима налазимо и ту митрополита Рашкопризренског Мелетија („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“); а као последњег, митрополита Велешког Антима („Ο Βελισσοῦ Ἀνθίμος“).

Док. Бр. LXXXI. (Стр. 170—171). Год. 1862, августа 29-ог. Синодални одговор истог патријарха Јоакима II монасима ма-настира Сумела, Вазелона и Перистереота у епархији Трапе-зунтској на њихову жалбу против установљења архијепископије Родопольске. И ту је, заједно с осталим синодалима, потписан — као претпоследњи — митрополит Рашкопри-зренски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXII. (Стр. 172—174). Год. 1863, мај, индикт VI. Синодална листина истог патријарха Јоакима II о поновном оснивању епископије Лампе на Криту. Опет је и ту потписан, заједно с другим синодалима, митрополит Рашкопри-зренски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXIII. (Стр. 175—178). Год. 1863, мај, индикт VI. Синодални том истог патријарха Јоакима II о установљењу архијепископије Родопольске. И ту се, међу потписаним сино-далима, налази митрополит Рашкопризренски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXIV. (Стр. 178—180). Год. 1863, јун, индикт VI. Синодални акт истог патријарха Јоакима II о присаједињењу патријаршијске егзархије Јеромериске ка епископији Парамити-ској. Осим других синодалних митрополита, и ту видимо потпи-саног митрополита Рашкопризренског Мелетија („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXV. (Стр. 180—182). Год. 1863, јун, индикт VI. Синодална листина истог патријарха Јоакима II о присаје-дињењу патријаршијске егзархије Патмоса к епископији Лерни-ској. И ту се, уз остале синодале, потписао митрополит Рашкопризренски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXVI. (Стр. 182—183). Год. 1864, фебруар, индикт VII. Синодална листина патријарха Софронија III о при-саједињењу патријаршијске егзархије Саракинисте ка митропо-лији Дринопоља и Делвина (Епир). И ту је, заједно с другим синодалима, потписан митрополит Рашкопризрен-ски Мелетије („Ο Ρασκοπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXVII. (Стр. 183—184). Год. 1864, март, индикт VII. Синодална листина истог патријарха Софронија III о присаједињењу патријаршијске егзархије Мурниске к еписко-пији Кидониској на Криту. И овде се, поред осталих синодала,

потписао митрополит Рашкопризренски Мелетије („Ο Ρασκπρεσβένης Μελέτιος“).

Док. Бр. LXXXVII. (Стр. 184—185). Год. 1864, март, индикт VII. Синодална листина истог патријарха Софронија III о укидању патријаршијске егзархије Никисијане, Палеохориона и Корамисте, и о њеном присаједињењу к епископији Елефтеропољској (Македонија). Међу синодалима, потписницима ове листине, налази се, као претпоследњи, митрополит Скопски Јоаким („Ο Σκοπείων Ἰωάκειρ“), а као последњи, митрополит Дебарски Герасим („Ο Δεβρῶν Γεράσιμος“).

Док. Бр. LXXXIX. (Стр. 185—187). Год. 1864, децембар, индикт VIII. Синодална листина истог патријарха Софронија III о укидању патријаршијске егзархије Инопољске и о њеном присаједињењу к епархији Неоцезарејској (Мала Азија). И овде је, са осталим синодалима — али као трећи од краја — пбтписан митрополит Скопски Јоаким („Ο Σκοπείων Ἰωάκειρ“), а као претпоследњи, митрополит Дебарски Герасим („Ο Δεβρῶν Γεράσιμος“).

Док. Бр. XCV. (Стр. 199—201). Год. 1907, март, индикт V. Синодални том патријарха Јоакима III о поновном установљавању митрополије Тиролоје и Серентиона (Тракија). Ту се, као трећи од присутних 12 синодалних митрополита, потписао митрополит Пелагониски Јоаким („Ο Πελαγωνείας Ἰωάκειρ“).

Док. Бр. XCVI. (Стр. 201—203). Год. 1908, август, индикт VI. Синодални том истог патријарха Јоакима III о оснивању митрополије Кидониске (Мала Азија). Међу потписаним синодалима налазе се ту и поменути митрополит Пелагониски Јоаким, опет као трећи по реду („Ο Πελαγωνείας Ἰωάκειρ“); а као претпоследњи, митрополит Струмички Григорије („Ο Στρωμίτζης Γρηγόριος“).

Док. Бр. XCIX. (Стр. 207—209). Год. 1913, март, индикт XI. Синодални том патријарха Германа V о установљењу митрополије Дарданела и Лампсака. Међу синодалима, потписницима овог акта, видимо и митрополита Добра и Велеса, Партелија („Ο Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ Παρθένιος“).

Док. Бр. С. (Стр. 209—215). Каталог епархија цариградске цркве (XV век). Ни ту, дабогме, као ни у на-

пред поменутом каталогу из XVI века, нема ни једне од епархија ни Пећске патријаршије ни Охридске архијепископије.

Док. Бр. CXII. (Стр. 240—244). Год. 1710. Каталог епархија цариградске цркве. Ни овде се, дабогме, још не набраја ни једна од тих епархија.

Д. Анастасијевић.
